

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Capvt IV. De Via Angelorvm Qvoad Statvm Gratiæ Et Meriti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

tamen non nisi absurdè exigeretur. Sicut ergo homines possunt ex certis causis nolle alteri manifestare suam mentem, summâ certitudine tunc possibili, sic nec Angelis poterunt deesse causæ, non manifestandi evidenter suam scientiam, aut mentem. Posset v.g. Michaël nolle Gabrielem esse sibi parem in cognitione & certitudine hujus veritatis: posset velle explorare, quâ reverentiâ erga se suamque veracitatem afficeretur Gabriel. posset denique velle esse securus, de non derivanda certitudine objecti ad aliorum notitiam.

930. Objic: 2. Volitio illa, quâ vellet Michaël decipere, haberet intrinsecum respectum ad deceptionem, vel tanquam ad motivum alliciens, vel saltem ut absterrens: ergo si Gabriel hanc volitionem intuitivè videret, hoc ipso cognosceret. animum decipiendi: ergo non crederet. R. Angelum loquentem posse velle manifestare unam formalitatem illius desiderij, & aliam occultare.

C A P V T IV.

DE VIA ANGELORVM QVOD AD STATVM GRATIÆ ET MERITI.

CONTROVERSI A I.

Utrum Angeli acceperint Gratiâ sanctificantem ex prævia dispositione.

931. **S**upponendum est, Angelos statim in primo instanti suæ creationis fuisse præditos gratiâ sanctificante, ut cum S. Thoma tradunt communiter Doctores. Questio tamen est, an eam acceperint sine vlla supernaturali & libera dispositione per actum fidei & Charitatis, sicut infantes accipiunt in baptismo, vel potius, an aliqua hujusmodi dispositio, tanquam meritum de congruo, præcesserit.

932. Prima sententia negat intervenisse hujusmodi dispositionem præviam. Ita Sotus, Molina, Arriaga.

Dicendum tamen est cum reliquis Theologis, defecto præcessisse, per modum meriti de congruo & dispositionis, actum supernaturalem, & quidem Charitatis Dei super omnia, quia gratia non confertur defecto extra sacramentum, nisi per actum Charitatis.

933. Probatur Conclusio primò, à paritate. Homini adulto nunquam datur gratia sanctificans sine prævia libera dispositione, ne quidem per baptismum aut sacramentum Pœnitentiæ: atqui Angeli in primo creationis instanti fuerunt adulti, habentes nimirum plenum usum rationis: ergo censendum est, hâc divinâ ordinatione etiam Angelos fuisse comprehensos. Alioquin cur Christus non contulit hanc prærogativam Baptismo respectu adultorum, sicut contulit respectu infantium, cum sit sacramentum regenerationis?

934. Probatur. 2. Ratione à priori: quia per gratiam sanctificantem assumitur Angelus & homo in Amicum Dei, & illi quasi vinculo desponsationis obligatur, Os. 2. Sed talis Assumptio & desponsatio non debet fieri nisi cum libero consensu illius, qui sic assumitur, si habeat liberum arbitrium: ergo &c.

935. Confirmatur. Quia sicut est perfectior modus acquirendi gloriam per merita, quàm sine meritis, ita etiam erit perfectior modus acquirendi gratiam & amicitiam Dei per merita, quàm sine meritis: & quidem non solum est perfectior modus ex parte accipientis, sed etiam ex parte Dei offerentis: nam perfectius est, non inire amicitiam nisi cum promerente, quàm suam amicitiam obtrudere non ambiendi.

936. Objic: 1. Humanitas Christi non accepit Gratiâ ex propria dispositione, & tamen fuit sanctificata modo perfectissimo: ergo sanctificari per merita non est modus perfectissimus. R. Distinguendo consequens: non est modus perfectissimus respectu suppositi non habentis sanctitatem substantialem, cui debeatur sanctitas accidentalis, nego consequentiam: respectu suppositi habentis sanctitatem substantialem, & exinde sanctitatem accidentalem debitam, concedo consequens. Itaque Humanitati non debetur operatio antequam subsistat: subsistit autem Humanitas Christi per Verbum, quæ est ipsius Sanctitas substantialis: Vnioni verò hypostaticæ debetur Gratia sanctificans, quæ est sanctitas accidentalis:

cidentalis: ergo Christo debebatur hæc sanctitas ab intrinseco, & magis ab intrinseco, quam si præcisè ob merita debita fuisset.

937. Jam verò Angeli nullum habent hujusmodi substantiale Jus ad gratiam: ergo si illis gratia sanctificans fuisset data sine omnibus meritis, habuissent illam penitus ab extrinseco: perfectius autem est habere saltem aliquatenus ab intrinseco, nempe per merita de congruo, habentia aliquam proportionem cum tali præmio: ergo adest ratio, cur Angeli, non item humanitas Christi, debebant Gratiam habere per merita.

938. Objic. 2. Actus supernaturales exiunt ex natura sua procedere ab habitibus supernaturalibus, & hi habitus supponunt gratiam sanctificantem tanquam radicem: ergo connaturalius erat Gratiam esse causam actuum omnium supernaturalium, quam actus esse causam gratiæ. R. Concedendo totum. Non enim dicimus, quod physicè considerando deberet actus præcedere habitum; sed habitus deberet præcedere actum: fatemur ergo, hunc ordinem physicum non fuisse à Deo observatum, ex rationibus moralibus prævalentibus, quæ jam sunt indicatæ. Accedit, quod in plurimis alijs casibus erat ordo physicus negligendus in supernaturalibus, ob rationes morales, ut patet in justificatione adultorum, per actum Charitatis, qui tunc non procedit ex habitu, quamvis exigit ab illo procedere; nempe quia hoc erat & Deo & hominibus gloriosius: quæ ratio habet etiam locum in prima sanctificatione Angelorum.

CONTROVERSIA II.

Utrum in collatione Auxiliorum & Gratia, fuerit observata proportio cum inequalitate Naturæ Angelicæ.

939. Affermat D. Thomas 1. 2. q. 62. a. 6. & cum eo Theologi, ut Vasquez d. 228. c. 2. dicat, se neminem legisse qui contrarium teneret. Opponit se tamen Arriaga, qui asserit, se vix posse dubitare de Falsitate hujus sententiæ. Moderatius loquitur Derkennius, Negativam sententiam videri probabiliorē, spectatis rationibus, & conclusa auctoritate.

940. Dicendum tamen est, Angelos inequalem Sanctitatem consecutos esse secundum inequalitatem Naturarum. Probatur primò auctoritate Patrum, & imprimis S. Basilij lib. de Spiritu S. c. 16. quem fatentur adversarij, stare apertè pro nostra sententiâ. Neque Celorum, inquit, virtutes suapte naturâ sanctæ sunt, sed juxta portionem quâ se invicem superant, à Spiritu S. habent sanctificationis mensuram.

941. S. Damascenus lib. 2. c. 3. Per Verbum omnes Angeli creati sunt, ac per Spiritus Sancti sanctificationem omnes perfectionis numeros acceperunt, ita tamen, ut pro sua quisque dignitate & classe luminis gratiaque participes sint.

942. S. Dionysius lib. de Cælesti Hierarchia, ut refert Suarez & Moncaus, tradit, Angelos perfectiores in Natura propinquiores esse Deo, tum in officio, tum in splendoribus Gloriæ & Gratia; quod ait se à S. Paulo præceptore didicisse.

943. Probatur. 2. Afferendo congruam rationem; & quidem duo probanda sunt: primum, quod Angelorum auxilia supernaturalia, quoad suam intrinsecam perfectionem, fuerint inequalia, pro inequalitate naturali Angelorum. Secundum, quod illis auxilijs, cum eadem inequalitate cooperati sint: Unde consequens erit, quod etiam inequalem gratiam sanctificantem acceperint.

944. Primum sic suadet. Gratia accommodat se Naturæ, per se loquendo, & secluso speciali privilegio, ut habet non solum communis sensus, sed etiam experientia. Nam homo elevatur ad actus supernaturales intellectus & Voluntatis, similes omnino in modo representandi actibus naturalibus, quos elicit solet. Unde qui sunt perspicacioris ingenij, & majori scientiâ naturali præditi, copiosioribusque ac clarioribus speciebus instructi, illuminantur clarioribus actibus supernaturalibus, nisi per accidens ponatur impedimentum, seu morale seu naturale, peccatum, vel perversus usus sensuum. Quod si alicui plus conceditur, ut multis sanctis concessum creditur, est beneficium singulare, & miraculum distinctum à miraculo generali elevationis; miracula autem non sunt præsumenda: ergo idem de Angelis dicendum.

945. Secundum etiam suadet. Si enim Angeli non fuissent illis auxilijs toto conatu cooperati, vel hoc factum esset ex aliquo timore defatigationis; (& hoc ineptè diceretur de Angelis) vel ex eo, quod maluerint se vehementius impendere alteri objecto creato, cum qua vehementia non potuerit conjungi adequata cooperatio cum auxilijs supernaturalibus, moventibus ad amorem Dei: hoc autem non videtur esse verum. Nam imprimis amores objectorum simul cognoscibilium, non sunt impossibiles secundum totam intensionem: natura enim per cognitiones intendit amores: ergo non facit impossibiles cognitiones, nisi etiam faciat impossibiles amores: ergo Angeli poterant unâ cum pleno amore Dei conjungere quemcunque amorem licitum creaturarum, quas simul cognoverunt. Verum, demus esse impossibiles amores, v. g. amorem sui ut 4. cum amore Dei ut

sex, ad quem tamen ponitur Angelus sufficienter illuminatus, credibilis est, Angelum potius elicitum amore Dei ut sex, cum remissione amorem sui vel alterius creaturæ, quàm econtra. Postquam enim Angelus se resolvit ad amandum Deum, eique obediendum, excluso quocunque amore impossibili cum amore divino, non est verisimile, quod cum hac prudentissima electione conjunxerit hanc imperfectionem, & libere aliquam amoris intensiorem intermiserit, ut se nonnihil impedire posset amori alicujus creaturæ.

946. Obijcitur. 1. Illud quod alicui simpliciter non debetur, non debetur etiam in certa perfectione & gradu respectivè majore vel minore: Sed Angelo simpliciter non debetur vllum donum supernaturale: ergo multò minùs debetur donum melius & perfectius ratione naturæ perfectioris. R. Distinguendo majorem; nullà factà suppositione, concedo, secùs, nego majorem: & distinguo minorem. Factà suppositione elevationis ad finem supernaturalem nullum debebatur donum supernaturale, nego; non factà hac suppositione, concedo minorem, & nego Consequentiam.

947. Obijcitur. 2. Poterat perfectior Angelus liberè se occupasse circa objectum creatum, sique non tam ferventer affici erga Deum. Ad hoc jam suprà responsum est. Responderi etiam aliter potest, valde probabiliter, cum P. Esparza; In Angelis non dari circa intensiorem distinctam libertatem ab ea, quæ exercetur quoad substantiam actûs, sed Angelum necessariò operari cum tota intentione quâ potest, supposito quòd operetur: ac proinde non posse ab intentione majore impediri per occupationem circa aliud objectum. Ratio est, quia imprimis Angelus non fingatur, sicut homo, per intensiorem; sed hæc solum auget voluptatem actûs; & per consequens nulla est difficultas, sed summa facilitas intensiōnis, immò necessitas; quia nihil mali apparet removens specialiter à majori intensiōne actûs. Video hoc fundamentum minùs certum esse Conclusionem, eo tamen supposito, validè firmatur Conclusio.

948. Obijcitur. 3. Non solum ex speciali privilegio, ut contigit animæ Christi & Beatissimæ Virginis, sed etiam per viam ordinariam, creditibile est multos alios evasisse sanctiores, quàm sint aliqui Angeli, saltem inferiores: ergo etiam creditibile est, aliquos ex inferioribus Angelis superasse aliquos perfectiores. R. Negando paritatem. In hominibus enim hoc poterat provenire ex diurnitate viæ, & multitudine occurrentium gravium tentationum: Angelorum via fuit brevissima; & quidem in primo instanti Angelico necdum patiebantur Angeli gravem tentationem ad deficiendum.

949. Obijcitur. 4. Lucifer fuit naturæ perfectissimæ, & tamen infelicissimus in accipiendis auxilijs congruis pro secundo instanti, in quo lapsus est: Ergo si Deus tantam diversitatem induxit, prudenter suspicari licet, inductam etiam esse minorem inter ceteros Angelos. Et hoc est tandem Argumentum illud, quo putat Arriaga, posse quemvis prudentem moveri, ad recedendum à communi sententia, non obstante quacunque authoritate contrariâ. Verùm Argumentum est acceptum ex Card. de Lugo, ex quo etiam responsio accipienda erat.

950. R. In objectionem confundi duo maxime distinguenda, nempe efficaciam Gratiæ, cum ejusdem entitativa & intrinseca perfectione. Nam Gratiæ quantumvis entitativè perfectæ, potest reddi inefficax, ex libero arbitrio non cooperante. Et quidem nec Lucifer, nec vllus alius Angelus, habebat gratiam entitativè tam perfectam, quæ induceret moralem necessitatem consentiendi, sed omnes poterant moraliter, & non tantum physicè, dissentire, & defacto dissenserunt. Quodsi Lucifer fuisset consensurus, toto conatu fuisset consensurus, ob rationes suprà allatas, & sic ratione perfectioris actûs voluntatis proportionaliter subsequenter ad præviā illuminationem fuisset etiam factus sanctior. Fuit ergo Lucifer infelix in hoc, quòd suā culpā fecerit, ne Gratiæ entitativè perfectior aliorum Gratijs prævenientibus, esset efficax.

951. Obijcitur. 5. Si major perfectio naturalis est motivum congruum Deo, ad dandam gratiam perfectiorem: ergo ex parte naturæ datur congruitas, præcedens omnem gratiam & favorem; consequens sapit Pelagianismum. R. Distinguendo sequelam. Datur congruitas quæ se habeat per modum meriti, negatur: quæ se habeat per modum conditionis requisitæ ad hoc, ut supposita gratuità elevatione, servetur proportio inter Gratiā & Naturam, conceditur sequela; & negatur sapere Pelagianismum, aut minuire divini favoris æstimationem.

952. Obijcitur. 6. Quando ad Visionem Beatam concurrat intellectus perfectior cum æquali lumine gloriæ, non propterea Visio fit perfectior, ut suprà dictum est. Ergo etiam si natura sit perfectior, non propterea illuminationes & auxilia erunt perfectiora. R. Negando consequentiam. Disparitas ex ibidem dictis facilè redditur; Nam ad Visionem Dei, quæ est cognitio intuitiva, quâ talem, nihil confert excessus perfectionis in natura, confert autem, ut illuminationes supernaturales abstractivæ perfectiores, habeant proportionem cum natura perfectiore, quia sunt similiores cognitionibus naturalibus Naturæ perfectioris.

CONTROVERSIA III.

Virum Angeli potuissent in primo instanti peccare.

953. **P**ROcedit quæstio in sententia communi, quòd Gratia sanctificans fuerit illis collata dependenter à propria dispositione: nam in sententia contraria, clarum est, non habuisse Angelos potentiam peccandi, quia non habuerunt potentiam coniungendi peccatum cum gratia: habuissent autem hanc potentiam, si peccare potuissent, quia potentia peccandi, est potentia coniungendi peccatum cum omni eo, quòd quis in illo instanti inimpedibiliter accipit, quo modo, in sententia contraria, Angeli Gratiam accepissent.

954. Prima sententia, negat Angelos habuisse potentiam, etiam physicam, peccandi. Ita Thomista communiter, quos sequitur Granadus. Secunda Sententia absolute & sine distinctione affirmat. Ita Scotus, Valentia, Molina, Vasquez, Atriaga. Tertia distinguit, cum qua

955. **DICO 1.** Angelis non repugnat physice peccatum pro primo instanti creationis, loquendo de potentia antecedente: & defacto habuerunt actum primum proximum physicum, ad peccandum mortaliter. Primum membrum probatur. Quidquid enim Angeli habuerunt in posteriore tempore, quo peccarunt, habere potuissent, si Deus voluisset, in primo instanti. Ergo potuissent habere actum primum proximum ad peccandum: atqui cum hoc debet esse physice coniungibile peccatum. Ergo &c. antecedens firmabitur objectionum solutione.

956. Secundum membrum probat Lugo, supponendo, quòd Angeli habuerint præceptum diligendi Deum, de quo non potest rationabiliter dubitari, quia eorum Via erat brevissima, nec vlla causa erat hoc præceptum differendi: ergo poterant hoc præceptum violare: nam omne præceptum Theologicum, hoc est, in conscientia obligans, sub interminatione incurrendæ ini-

micitiæ, debere esse violabile ab omni supposito, cui tale præceptum imponitur, suppono nam ex dicendis de Incarnatione, ubi ex hoc fundamento negabo Christum habuisse Theologicum præceptum moriendi.

957. Probatur secundò. Quia in primo instanti elicerunt Angeli actus meritorios, dependenter à fide: ergo habuerunt obligationem credendi: ergo poterant hanc obligationem violare; vel negandum erit, Angelorum fidem fuisse liberam, quod tamen non rectè negetur.

958. Obijcitur ex S. Thoma. Primæ operationes cuiusque agentis, tribuuntur causæ producenti illud agens: sed Deus est causæ producens Angelos: ergo primæ eorundem operationes tribuuntur Deo: sed Deo non potest tribui peccatum: ergo prima operatio Angelorum non poterat esse peccatum: omnis autem operatio suppositi, quæ fit in primo instanti, dicitur esse prima illius operatio, non enim hic attenditur prioritas Naturæ, sed temporis. Distinguido majorem. Omnis operatio prima effectus ad quam Causa determinat effectum, tribuitur causæ, concedo: operatio ad quam ipse effectus se determinat, nego. huiusmodi esset peccatum, cuius causæ determinans est principium respectu cuius est formaliter liberum, & vitaliter afficiens.

959. **DICO 2.** Probabile est, Angelos in primo creationis instanti, habuisse cognitionem moraliter necessitantem ad non peccandum. Probatur. Defacto nullus Angelus peccavit in primo instanti: quod autem in maxima multitudine fit uniformiter à libero arbitrio, fit vel ex speciali providentia Dei, vel ex morali necessitate: atqui specialis providentia non est afferenda, si potest effectus in aliam causam referri, prout hic potest: Ergo quòd nullus peccaverit in primo instanti, convenientius reducitur in moralem impotentiam antecedentem, quam in impotentiam physicam consequentem.

CAPVT